

**International
Council of Nurses**

ICN's ETISKE KODEKS FOR SYGEPLEJERSKER

REVIDERET 2023

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
FORMÅLET MED KODEKS	3
FORORD	3
ICNs KODEKS	4
BRUG AF ELEMENTERNE I KODEKS	4
FORSLAG TIL BRUG AF	4
ICNs etiske kodeks for sygeplejersker	4
UDBREDELSE af ICNs etiske kodeks for sygeplejersker	5
1. SYGEPLEJERSKER OG PATIENTER ELLER ANDRE, DER HAR BEHOV FOR SYGEPLEJE	7
2. SYGEPLEJERSKER OG PRAKSIS	13
3. SYGEPLEJERSKER OG PROFESSION	17
4. SYGEPLEJERSKER OG VERDENSSUNDHED	20
Faglige værdier	25
REFERENCER	31

Et internationalt etisk kodeks for sygeplejersker blev første gang vedtaget af International Council of Nurses (ICN) i 1953. Siden er det revideret og valideret flere gange, senest med denne gennemgang og revision, der er afsluttet i 2021.

FORMÅLET MED KODEKS

ICNs etiske kodeks for sygeplejersker handler om de etiske værdier, det etiske ansvar og de faglige forpligtelser der er gældende for sygeplejersker og sygeplejestuderende. Det etiske kodeks er også definerende og vejledende for etisk praksis i sygepleje og for de forskellige roller, som sygeplejersker varetager. Dette er ikke et adfærdskodeks, men kan tjene som en ramme for etisk sygeplejepraksis og – beslutningstagning, der imødegår fastsatte faglige standarder.

ICNs etiske kodeks for sygeplejersker giver etisk vejledning i forhold til sygeplejerskers roller, pligter, ansvar, adfærd, faglige dømmekraft og relationer til patienter, andre modtagere af sygepleje, kolleger og andre sundhedsprofessionelle. *Kodekset* er grundstenen, der skal tjene som udgangspunkt for videre udbygning i kombination med enkeltlandes love, regler og faglige værdier og dermed regulere sygeplejepraksis. De værdier og forpligtelser, der kommer til udtryk i dette *kodeks*, gælder for sygeplejersker i alle miljøer, roller og praksisfelter.

FORORD

Fra den organiserede sygeplejes begyndelse i midten af 1800-tallet – og i anerkendelse af, at sygepleje har dybe rødder i traditioner og praksisser baseret på rimelighed, retfærdighed, inklusion og anerkendelse af mangfoldighed, har sygeplejersker til alle tider anerkendt fire grundlæggende sygeplejefaglige forpligtelser: at fremme sundhed, at forebygge sygdom, at genoprette sundhed samt at lindre lidelser og bistå til en værdig død. Behovet for sygepleje er universelt.

En integreret del af sygepleje er respekt for menneskerettigheder, herunder kulturelle rettigheder, retten til liv og til et frit valg, retten til værdighed og til at blive behandlet med respekt. Sygeplejersker udviser respekt for og er ikke begrænset af forhold såsom alder, hudfarve, kultur, etnicitet, handicap eller sygdom, køn, seksuel orientering, nationalitet, politik, sprog, race, religiøs eller åndelig overbevisning, juridisk, økonomisk eller social status.

Sygeplejersker værdsættes og respekteres for at forbedre sundheden for enkeltpersoner, familier, lokalsamfund og befolkningsgrupper, lokalt, nationalt og globalt. De koordinerer deres praksis med andre sundhedsfaglige og samarbejdspartnere. Sygeplejersker handler i overensstemmelse med sygeplejefprofessionens værdier, såsom respekt, retfærdighed, empati, imødekommenhed, omsorg, medfølelse, troværdighed og integritet.

ICNS KODEKS

ICNs etiske kodeks for sygeplejersker har fire hovedelementer, der udgør rammerne for etisk adfærd: sygeplejersker og patienter eller andre, der har behov for sygepleje, sygeplejersker og praksis, sygeplejersker og sygeplejefprofessionen og sygeplejersker og global sundhed.

BRUG AF ELEMENTERNE I KODEKS

Tabellerne, der følger efter beskrivelsen af de enkelte elementer i *kodekset*, er beregnet til at hjælpe sygeplejersker med at omsætte værdierne til handling. Bemærk, at disse tabeller viser eksempler på de vigtigste principper, der er inkluderet i *kodeksets* elementer, og at de ikke foregiver at være en udtømmende eller komplet liste over begreber. Sygeplejens etiske pligter og værdier i sygepleje er gældende for alle sygeplejersker. Dette i henhold til principperne for etiske pligter og værdier og det gælder for alle former for sygeplejefpraksis og dermed for såvel klinikere, undervisere, studerende, forskere, ledere, politiske beslutningstagere og andre. Faglige organisationer er også omfattet af disse pligter og værdier. Et diagram illustrerer forholdet mellem værdier og pligter i sygeplejefprofessionen.

FORSLAG TIL BRUG AF ICNS ETISKE KODEKS FOR SYGEPLEJERSKER

ICNs etiske kodeks for sygeplejersker er en handlingsvejledning baseret på sociale værdier og behov. Kodeks vil kun have betydning som et aktivt dokument, hvis det rent faktisk anvendes inden for syge- og sundhedspleje i alle miljøer, hvor sygeplejen udføres.

For at opfylde sit formål skal *kodekset* være forstået, accepteret og brugt af sygeplejersker i alle aspekter af deres udøvelse. Det skal være tilgængeligt for studerende og sygeplejersker gennem hele deres studie- og arbejdsliv.

SYGEPLEJERSKER KAN SÅLEDES:

- Studere værdierne under hvert element i *kodeks*.
- Reflektere personligt over, hvad hver norm betyder. Tænke på måder at praktisere etik på det personlige plan inden for klinisk sygepleje, uddannelse, forskning, administration, ledelse eller politikudvikling.
- Diskutere *kodeks* med kolleger og andre.
- Bruge et specifikt eksempel til at identificere etiske dilemmaer og adfærdsnormer som beskrevet i *kodeks*. Identificere de måder, hvorpå *kodeks* kan vejlede til at løse dilemmaer.
- Arbejde i grupper for at afklare etisk beslutningstagning og nå til enighed om værdierne for etisk adfærd.
- Samarbejde med nationale sygeplejerskeorganisationer, kolleger og andre i den fortsatte anvendelse af de etiske normer inden for sygeplejepraksis, uddannelse, ledelse, forskning og politik.

UDBREDELSE AF ICNS ETISKE KODEKS FOR SYGEPLEJERSKER

For at det etiske kodeks kan få betydning, skal sygeplejersker være fortrolige med det. Det kan f.eks. ske gennem formidling af det etiske kodeks på sygeplejerskeuddannelsen, på arbejdspladserne, i fagblade og i andre medier med sygeplejersker som målgruppe. *Kodekset* bør også udbredes til andre sundhedsprofessioner, den brede offentlighed, forbrugere og politiske beslutningstagere, menneskerettighedsorganisationer og sygeplejerskers arbejdsgivere. De nationale sygeplejerskeorganisationer (NNA) opfordres til at vedtage dette *kodeks*, oversætte det til lokale sprog eller bruge det som en ramme til at støtte deres egne etiske retningslinjer for sygepleje.

1. SYGEPLEJERSKER OG PATIENTER ELLER ANDRE, DER HAR BEHOV FOR SYGEPLEJE ¹

- 1.1 Sygeplejerskers primære sygeplejefaglige ansvar er i forhold til personer, der har behov for sygepleje nu eller i fremtiden, uanset om det drejer sig om enkeltpersoner, familier, lokalsamfund eller befolkningsgrupper (herefter benævnt enten 'patienter' eller 'personer, der har behov for sygepleje').
- 1.2 Sygeplejersker fremmer et miljø, hvor menneskerettigheder, værdier, skikke, religiøse og spirituelle overbevisninger hos den enkelte, i familier og lokalsamfund anerkendes og respekteres af alle. Sygeplejerskers rettigheder er omfattet af menneskerettighederne og bør overholdes og beskyttes.
- 1.3 Sygeplejersker sikrer, at individet og familien modtager forståelig, nøjagtig, tilstrækkelig og rettidig information på en måde, der passer til patientens kultur, sproglige, kognitive og fysiske behov og psykologiske tilstand, der tjener som basis for samtykke til sygepleje og relateret behandling.
- 1.4 Sygeplejersker forvalter personlige oplysninger fortroligt og respekterer patienternes ret til privatliv, fortrolighed og personlige interesser i forbindelse med juridisk indsamling, brug, adgang til, overførsel, opbevaring og videregivelse af personlige oplysninger.
- 1.5 Sygeplejersker respekterer retten til privatliv og fortrolighed i relation til kolleger og personer, der har behov for sygepleje, og værner om sygeplejefprofessionens integritet, personligt og i alle medier, herunder på de sociale medier.
- 1.6 Sygeplejersker deler ansvaret for at igangsætte og støtte handlinger til imødekommenelse af alle menneskers sundhedsmæssige og sociale behov med samfundet.
- 1.7 Sygeplejersker forsvare rimelighed og social retfærdighed i ressourceallokering, adgang til sundhedspleje og andre sociale og økonomiske ydelser.

¹ De to begreber 'patienter' og 'andre, der har behov for pleje eller plejeydelser' bruges i flæng. De to udtryk refererer til patienten, familien, lokalsamfundet og befolkningsgrupper, der har behov for pleje og plejeydelser. Praksis dækker alt fra hospitals-, hjemme- og lokalpleje til primærpleje, offentlig sundhed, folkesundhed, kriminalforsorg, akademiske institutioner og myndigheder og er ikke begrænset til bestemte sektorer.

- 1.8** Sygeplejersker respekterer faglige værdier såsom respekt, retfærdighed, imødekommenhed, omsorg, medfølelse, empati, troværdighed og integritet. De støtter og respekterer alle menneskers værdighed og universelle rettigheder, herunder patienter, kolleger og familier.
- 1.9** Sygeplejersker fremmer en kultur af sikkerhed i sundhedsvæsenet, er opmærksomme på og håndterer trusler mod mennesker og sikrer sygepleje i sundhedspraksis, ydelser og faglige miljøer.
- 1.10** Sygeplejersker yder evidensbaseret, personcentreret sygepleje, der anerkender og bruger værdierne og principperne for sygepleje og sundhedsfremme gennem hele livet.
- 1.11** Sygeplejersker sikrer, at brugen af teknologi og videnskabelige fremskridt er forenelig med menneskers sikkerhed, værdighed og rettigheder. I tilfælde af at der gøres brug af kunstig intelligens eller andre former for sundhedsteknologi, såsom plejebotter eller droner, sikrer sygeplejersker, at sygepleje forbliver personcentreret, og at sådanne teknologier understøtter de mellem menneskelige relationer, men ikke træder i stedet for dem.

**Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 1:
SYGEPLEJERSKER OG PATIENTER ELLER ANDRE, DER HAR
BEHOV FOR SYGEPLEJE**

Sygeplejersker, sygeplejeledere og -administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerskeorganisationer
<p>Give mennesker fokuseret, kulturelt passende sygepleje, der respekterer menneskerettighederne og respekterer menneskers værdier, skikke og overbevisninger uden fordomme eller uretfærdig diskrimination.</p>	<p>Inkludere materiale i pensum, der handler om kulturelle normer, sikkerhed og kompetence, etik, menneskerettigheder, rimelighed, menneskelig værdighed, retfærdighed, uligheder og solidaritet som grundlag for tilgangen til sundhedspleje. Udfør studie, der udforsker menneskerettigheds-spørgsmål.</p>	<p>Udforme holdningserklæringer, normer for praksis og retningslinjer, der støtter menneskerettigheder og etiske normer.</p>

**Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 1:
SYGEPLEJERSKER OG PATIENTER ELLER ANDRE, DER
HAR BEHOV FOR SYGEPLEJE ELLER
SYGEPLEJEYDELSER**

Sygeplejersker, sygeplejeledere og -administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerskeorganisationer
<p>Deltage i efteruddannelse om etiske spørgsmål, etiske argumenter og etisk adfærd. Tilskynde til åben dialog mellem alle interessenter.</p>	<p>Udvikle pensum, der omfatter aktuelt fagfællebedømte og publicerede tilgange til sygeplejeetik. Sørge for undervisnings- og læringsmuligheder vedrørende etiske spørgsmål, etiske principper og argumenter og etisk beslutningstagning. Dette omfatter respekt for autonomi, ikke at ville skade, men at gøre gavn og retfærdighed.</p>	<p>Etablere normer for etisk uddannelse og sørge for efteruddannelse i etik for sygeplejersker.</p>
<p>Sikre informeret samtykke til sygepleje og/eller lægehjælp. Dette omfatter retten til at vælge eller afslå behandlinger.</p>	<p>Undervise i respekt for autonomi, informeret samtykke, retten til privatliv og fortrolighed. Respektere forskningsdeltageres ret til at afvise at deltage i eller til at trække sig fra studier uden negative konsekvenser.</p>	<p>Udstikke retningslinjer for menneskers deltagelse i forskning, holdningserklæringer, relevant dokumentation og efteruddannelse relateret til informeret samtykke til sygepleje og behandling.</p>

**Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 1:
SYGEPLEJERSKER OG PATIENTER ELLER ANDRE, DER HAR
BEHOV FOR SYGEPLEJE ELLER SYGEPLEJEPLEJEYDELSER**

Sygeplejersker, sygeplejeledere og -administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerskeorganisationer
<p>Udvide faglig, etisk dømmekraft i brugen af information, sundhedsjournaler og rapporteringssystemer, hvad enten de er elektroniske eller papirbaserede, for at sikre beskyttelse af menneskerettigheder, fortrolighed og retten til privatliv i overensstemmelse med patientpræferencer og samfundssikkerheden og i overensstemmelse med al relevant lovgivning.</p>	<p>Pensum bør omhandle begreber som omhu, fortrolighed og retten til privatliv i forbindelse med brug af medier og rapporterings- og optagelsessystemer, uanset om det drejer sig om billeder, optagelser eller kommentarer. Pensum bør også omhandle, hvordan man kan være fortrolig med brugen af nødvendig rapportering i ekstreme nødsituationer.</p>	<p>Udarbejde retningslinjer og normer for, hvordan man bruger informations- og rapporteringssystemer, der sikrer beskyttelse af menneskerettigheder, fortrolighed, retten_til_privatliv og påbudte rapporteringsmekanismer i forbindelse med trusler mod folkesundheden eller i ekstreme nødsituationer.</p>

Oplyse relevante tilsynsførende og/eller myndigheder om enhver risiko, upassende adfærd eller misbrug af teknologier, der truer menneskers sikkerhed, og fremskaffe fakta, der understøtter dette. Sygeplejersker skal involveres, når teknologi udvikles, og de skal observere og rapportere risici ved teknologi og videnskabelige fremskridt.

Pensum bør omhandle, hvordan man kan udføre forskning i, hvad sikker sygepleje betyder, dvs. respekt af værdighed og rettigheder, samtidig med, at der tages hensyn til ny teknologi.

Praktisere lobbyisme i forhold til myndigheder, sundhedsorganisationer, og virksomheder, der leverer medicinsk udstyr og farmaceutiske produkter, for dermed at involvere sygeplejersker i forskning og udvikling af teknologi til patientbrug.

**Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 1:
SYGEPLEJERSKER OG PATIENTER ELLER ANDRE, DER
HAR BEHOV FOR SYGEPLEJE ELLER
SYGEPLEJEYDELSER**

Sygeplejersker, sygeplejeledere og -administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerske organisationer
<p>Vedkende sig sygeplejerskers etiske forpligtelser og ansvar og aktivt bekræfte fagets værdier og idealer.</p>	<p>Pensum bør omhandle faglige værdier og idealer, etisk ansvar og forpligtelser og etiske rammer i en global sammenhæng. Pensum bør også bidrage til og formidle vigtigheden af etiske forskningsguidelines, samt hvordan man kan udforme undersøgelser til udforskning af menneskerettigheds-spørgsmål.</p>	<p>Udtrykke sygeplejens værdier og idealer i de grundlæggende dokumenter og indarbejde dem i nationale etiske kodeks for sygeplejersker.</p>
<p>Udvikle og kontrollere sikkerhed på arbejdsplads en.</p>	<p>Undervise i og facilitere læring om egenskaber, risikofaktorer og færdigheder for at sikre praksismiljøer, der er sunde, sikre og bæredygtige for alle i sundhedsvæsenet.</p>	<p>Bruge indflydelse overfor arbejdsgivere til at fremme sunde og sikre arbejdspladser for sygeplejersker og andet sundhedspersonale. Udstikke retningslinjer, der sikrer et sikkert miljø og sunde fællesskaber. Forsvare klare, nemt tilgængelige, gennemsigtige og effektive rapporterings-procedurer for at beskytte sundhed og sikkerhed.</p>

2. SYGEPLEJERSKER OG PRAKSIS

- 2.1 Sygeplejersker har personligt ansvar/forpligtelse til at udøve etisk sygeplejepsikis og til at vedligeholde deres kompetencer ved at engagere sig i kontinuerlig, faglig udvikling og livslang læring.
- 2.2 Sygeplejersker holder deres kompetencer ved lige, så de kan være sikre på at bevare evnen til at yde sikker sygepleje af høj kvalitet.
- 2.3 Sygeplejersker praktiserer inden for rammerne af deres individuelle kompetence og regulerede eller autoriserede praksisområde og udøver professionel dømmekraft, når de accepterer og uddelegerer ansvar.
- 2.4 Sygeplejersker prioriterer deres egen værdighed, velvære og sundhed. For at opnå dette kræves positive praksismiljøer, præget af faglig anerkendelse, uddannelse, refleksion, støtte, tilstrækkelige ressourcer, sund ledelsespraksis og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.
- 2.5 Sygeplejersker overholder til enhver tid normerne for personlig fremtræden. Dette har en gavnlig indvirkning på professionen og styrker dets anseelse og offentlighedens tillid. I deres professionelle rolle anerkender og fastholder sygeplejersker grænserne for personlige relationer.
- 2.6 Sygeplejersker deler deres viden og ekspertise og giver feedback, vejleder og støtter den faglige udvikling af sygeplejerskestuderende, nyuddannede sygeplejersker, kollegaer og andet sundhedspersonale.
- 2.7 Sygeplejersker forsvare patienterne og fastholder en praksiskultur, der fremmer etisk adfærd og åben dialog.
- 2.8 Sygeplejersker kan gøre samvittighedsbetinget indsigelse mod at deltage i bestemte procedurer eller sygepleje- eller sundhedsrelateret forskning, men bør facilitere respektfuld og rettidig handling for at sikre, at alle får den pleje, der passer til deres individuelle behov.
- 2.9 Sygeplejersker respekterer en persons ret til at give og tilbagetrække samtykke til adgang til deres personlige, helbredsmaessige og genetiske oplysninger. De beskytter brugen af genetisk information, retten til privatliv og fortrolighed i relation til genetisk information og teknologier for menneskets genom.
- 2.10 Sygeplejersker træffer passende foranstaltninger for at beskytte enkeltpersoner, familier, lokalsamfund og befolkningsgrupper, hvis

deres helbred er truet af en kollega, enhver anden person, politik, en praksis eller misbrug af teknologi.

- 2.11** Sygeplejersker er aktive deltagere med hensyn til at fremme patientsikkerheden. De opmuntrer til etisk adfærd, når der opstår fejl eller er lige ved at ske fejl, og ytrer sig, når patientsikkerheden er truet, forsvarer gennemsigtighed og arbejder sammen med andre for at reducere potentialet for fejl.
- 2.12** Sygeplejersker er ansvarlige for dataintegritet og for at støtte og fremme etiske principper og for håndtering af datasygepleje.

Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 2: SYGEPLEJERSKER OG PRAKSIS

Sygeplejersker,
sygepleje-
ledere og
-administratorer

Undervisere og
forskere

Nationale
sygeplejerskeorganisatio-
ner

Søge faglig udvikling gennem læsning og studier. Anmode om og deltage i efteruddannelse for at øge viden og kompetencer.

Undervise i og fremme værdien af og forpligtelsen til at søge livslang læring og kompetence til at praktisere. Udforske aktuelle koncepter og innovative undervisningsmetoder vedrørende teori og praksis.

Udvikle efteruddannelse på baggrund af tidsskrifter, medier, konferencer og fjernundervisning, der afspejler fremskridtene inden for sygeplejeteori og -praksis.

Tage initiativ til kontinuerlig/vedvarende uddannelse og deltage i ledelse på arbejdspladsen, systemer for medarbejderudvikling og systematisk fornyelse af tilladelsen til at praktisere sygepleje. Overvåge, fremme og evaluere kompetencer til at praktisere blandt plejepersonale.

Udføre og formidle forskning, der undersøger forbindelserne mellem kontinuerlig læring og kompetence til at praktisere.

Fremme nationale politikker for sygeplejerskeuddannelse af høj kvalitet og uddannelseskra-
v med henblik på fortsat autorisation til at praktisere.

Søge at opnå en balance mellem arbejde og privatliv, fortsat personlig udvikling og at opretholde en sund livsstil.

Undervise i forpligtelserne i forhold til én selv såvel som forpligtelserne over for patienter, vigtigheden af at vedligeholde kompetencer til at praktisere og til at bruge evidensbaseret sygepleje. Pensum bør omhandle, hvordan man kan inkludere og fremme robusthed på arbejdspladsen.

Drive lobbyvirksomhed med henblik på arbejdsmiljøer, der fremmer sunde livsstilsnormer for sygeplejersker. Udstikke retningslinjer for sikre og anstændige arbejdsforhold for sygeplejersker.

Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 2:
SYGEPLEJERSKER OG PRAKSIS

Sygeplejersker, sygeplejefaglige ledere og -administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerske organisationer
<p>Fremme tværprofessionelt samarbejde med henblik på håndtering af konflikter og spændinger. Fremme et miljø med fælles etiske værdier. For at forbedre kvaliteten af pleje og sikkerhed skal frygt for repressalier ryddes af vejen. Dette vil skabe en mere åben og gennemsigtig kultur, der omfatter vigtige samtaler for at fremme sundhed for alle.</p>	<p>Undervise i metoder og færdigheder vedrørende situationsbestemt vurdering og konflikt-håndtering samt andre sundhedsfaglige discipliners roller og værdier.</p>	<p>Informere andre fagområder og offentligheden om sygeplejerskers roller og sygeplejefagets værdier. Fremme sygeplejens anseelse. Kæmpe for arbejdsmiljøer og forhold, der er fri for misbrug, chikane og vold.</p>
<p>Udvikle passende faglige relationer til patienter og kolleger; udøve professionel dømmekraft, afslå gaver eller bestikkelse og undgå interessekonflikter.</p>	<p>Sørge for og undervise i faglige grænser og færdigheder for på den måde at beskytte dem. Undervise i identifikation af og metoder til at undgå interessekonflikter.</p>	<p>Sætte normer for faglige grænser og etablere processer til at udtrykke anerkendelse og påskønnelse af kollegaer.</p>

Sikre kontinuitet i sygepleje for patienten i forbindelse med udøvelsen af samvittigheds betingede indsigelser, når en handling kan forårsage skade eller er moralsk stødende for patienten sygeplejersken.

Tilskynde til selvreflektion og undervise i rammer og processer for samvittighedsbetingede indsigelser.

Udvikle normer og retningslinjer med henblik på afslag af at deltage i specifikke medicinske procedurer. Inkludere vejledning om samvittigheds_ betingede indsigelser i nationale etiske retningslinjer.

3. SYGEPLEJERSKER OG PROFESSION

- 3.1 Sygeplejersker påtager sig en væsentlig lederrolle, når der skal fastlægges og gennemføres evidensbaserede, acceptable principper for klinisk sygeplejepsaksis, ledelse, forskning og uddannelse.
- 3.2 Sygeplejersker og forskere inden for sygepleje er aktive med hensyn til at udbygge forskningsbaseret, aktuel faglig viden, der støtter evidensbaseret praksis.
- 3.3 Sygeplejersker er aktive med hensyn til at udvikle og fastholde en kerne af faglige værdier
- 3.4 Sygeplejersker deltager gennem deres faglige organisationer i at skabe et positivt og konstruktivt praksismiljø. I denne forbindelse omfatter praksis klinisk pleje, uddannelse, forskning, administration og ledelse. Inkluderet er miljøer, der letter sygeplejerskers evne til at levere sikker, effektiv og rettidig syge- og sundhedspleje under arbejdsforhold, der er både sikre og socialt og økonomisk retfærdige for sygeplejersker.
- 3.5 Sygeplejersker bidrager til positive organisatoriske miljøer og udfordrer uetiske praksisser og rammer. Sygeplejersker samarbejder med andre sygeplejersker, andre sundhedsprofessioner og relevante fællesskaber og engagerer sig i igangsættelse, gennemførelse og formidling af fagfællebedømt og etisk ansvarlig forskning- og praksisudvikling, relateret til patientpleje, sygepleje og sundhed.
- 3.6 Sygeplejersker engagerer sig i igangsættelse, formidling og anvendelse af forskning, der forbedrer resultaterne for enkeltpersoner, familier og lokalsamfund.

- 3.7** Sygeplejersker forbereder sig på og reagerer på nødsituationer, katastrofer, konflikter, epidemier, pandemier, sociale kriser og forhold med knappe ressourcer. Sikkerheden for dem, der modtager sygepleje og sygeplejeydelser, er et ansvar, som deles mellem de enkelte sygeplejersker og lederne inden for sundhedssystemet og hos relaterede organisationer. Dette involverer vurdering af risici og udvikling, implementering og udarbejdelse af ressourceplaner for at afbøde de negative virkninger.

**Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 3:
SYGEPLEJERSKER OG PROFESSION**

Sygeplejersker, sygeplejeledere og administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerske organisationer
Samarbejde med kolleger for at støtte udførelsen, formidlingen og brugen af forskning relateret til patientpleje, sygepleje og sundhed.	Undervise i forskningsmetodik, etik og evaluering. Udføre, formidle, bruge og evaluere forskning for at studere og fremme sygeplejefaglig viden.	Udvikle holdningserklæringer, retningslinjer, politik og normer baseret på forskning i sygepleje og videnskabelige undersøgelser.
Fremme deltagelse i nationale sygeplejerskeorganisationer for at skabe solidaritet og samarbejde og dermed fremme gunstige socialøkonomiske forhold og arbejdsvilkårene for sygeplejersker.	I forhold til de studerende at fremhæve karakteren, funktionen og betydningen af faglige sygeplejerskeorganisationer og internationalt sygeplejesamarbejde.	Formidle vigtigheden af medlemskab af faglige sygeplejeorganisationer og fremme deltagelse i nationale sygeplejerskeorganisationer

Udvide etisk adfærd og udvikle strategier til at håndtere psykisk stress under akutte kriser, såsom pandemier eller konflikter.

Forberede de studerende til lokalt at handle på globale problemer, baseret på en bredere vision om solidaritet og det fælles bedste. Pensum bør især inkludere sundhedsmæssige forskelle for spædbørn, svage ældre, indsatte, økonomisk dårligt stillede, menneskehandel, fordrevne personer og flygtninge.

Samarbejde med globale organisationer for at løse aktuelle og akutte spørgsmål om social retfærdighed.

Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 3: SYGPLEJERSKER OG PROFESSION

Sygeplejersker,
sygepleje-
ledere og
administratorer

Undervisere og
forskere

Nationale
sygeplejerskeorganisationer

Udvikle retningslinjer for problemer på arbejdspladsen, såsom mobning, vold, seksuel chikane, udmattelse, sikkerhed og lokalt arbejde med utilsigtede hændelser. Deltage i undersøgelser vedrørende etik og etiske arbejdsmiljø problemer i enhver sammenhæng.

Undervise i identifikation af usunde arbejdsmiljøer og færdigheder til at udvikle robuste og sunde fællesskaber på arbejdspladsen. Udføre forskning i etiske arbejdspladsproblemer på tværs af faget.

Øve indflydelse og forhandle om retfærdige og anstændige arbejdsforhold. Udvikle holdningserklæringer og retningslinjer for at løse problemer på arbejdspladsen.

<p>Forberede sig på og reagere på nødsituationer, katastrofer, konflikter, epidemier, pandemier og forhold med knappe ressourcer.</p>	<p>Sikre, at pensum omfatter væsentlige elementer af omsorg for mennesker og befolkningsgrupper, der befinder sig i udfordrende højrisikomiljøer.</p>	<p>Drive lobbyvirksomhed i forhold til myndigheder og sundhedsorganisationer for at prioritere og beskytte sundhed, sikkerhed og velvære hos sundhedsprofessionelle, når det er nødvendigt at reagere på sundhedskriser.</p>
<p>Ikke at udøve forskelsbehandling i forhold til kolleger fra andre kulturer og lande uanset nationalitet, race, etnicitet eller sprog.</p>	<p>Undervise i principperne i <i>WHO's adfærdskodeks for international rekruttering af sundhedspersonale</i> og dermed støtte den etiske rekruttering af sygeplejersker.</p>	<p>Fremme den etiske rekruttering af sygeplejersker og arbejde sammen med myndigheder og licensudstedende organer for at reducere hindringer for ansættelse af migrantsygeplejersker.</p>

4. SYGEPLEJERSKER OG VERDENSSUNDHED

- 4.1 Sygeplejersker anerkender syge- og sundhedspleje som en menneskeret og bekræfter retten til universel adgang til sundhedspleje for alle.
- 4.2 Sygeplejersker værner om alle menneskers værdighed, frihed og værdi og modarbejder alle former for udnyttelse, såsom menneskehandel og børnearbejde.
- 4.3 Sygeplejersker fører an i eller bidrager til udvikling af god sundhedspolitik.
- 4.4 Sygeplejersker bidrager til befolkningens sundhed og arbejder hen imod en opfyldelse af FN's mål for bæredygtig udvikling. (FN, udateret)
- 4.5 Sygeplejersker anerkender betydningen af sociale forholds betydning for sundhed. De bidrager til, støtter og er fortalere for politikker og programmer, der omhandler disse forhold.
- 4.6 Sygeplejersker samarbejder og praktiserer på en sådan måde, at det naturlige miljø bevares, opretholdes og beskyttes, og er

opmærksomme på de sundhedsmæssige konsekvenser af miljøforringelse, f.eks. klimaforandring. De går ind for initiativer, der reducerer miljøskadelig praksis for dermed at fremme sundhed og velvære.

- 4.7** Sygeplejersker samarbejder med andre sundheds- og socialfaglige professioner og offentligheden for at opretholde principperne om retfærdighed ved at fremme ansvarlighed inden for menneskerettigheder, rimelighed og retfærdighed ved at fremme almenvellet og en sund planet.
- 4.8** Sygeplejersker samarbejder på tværs af lande for at udvikle og opretholde global sundhed og for at sikre politikker og principper i denne forbindelse.

Anvendelse af elementerne i kodeks nr. 4: SYGEPLEJERSKER OG VERDENSSUNDHED

Sygeplejersker, sygeplejeledere og administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerskeorganisationer
Deltage i menneskerettigheds-tiltag, såsom forebyggelse og afsløring af menneskehandel, hjælpe udsatte befolkningsgrupper, sørge for let og lige adgang til uddannelse og afbøde sult og fattigdom.	Sikre, at pensum omfatter menneskerettigheder, FN's mål for bæredygtig udvikling, let og lige adgang til pleje, kulturelt passende pleje, aktivt medborgerskab, ansvar, ligestilling og social og miljømæssig retfærdighed.	Samarbejde med de sygeplejefaglige, regulerende organer, frivillige organisationer og globale agenturer med henblik på at udvikle holdningserklæringer og retningslinjer, der støtter menneskerettigheder, miljømæssig retfærdighed og international fred.

Uddanne sig selv og sine kolleger i global sundhed, herunder nuværende og nye teknologier. Forsvare etisk brug af teknologi og videnskabelige fremskridt, der er forenelige med sikkerhed, værdighed, retten til privatliv, fortrolighed og menneskerettigheder.

Opsøge mulighederne for at evaluere de kort- og langsigtede etiske konsekvenser af forskellige teknologier og nye praksisser, herunder innovativt udstyr, robotteknologi, genetik og genomik, stamcelleteknologier og organdonation.

Bidrage til lovgivning og politikker om etisk brug af teknologi og videnskabelige fremskridt, tilpasset landets sundhedsmæssige og sociale normer og forhold.

Tilegne sig og formidle viden om klimaforandringer, der har negative virkninger på menneskers sundhed og på kloden.

Undervise i fakta vedrørende klimaforandringer og konsekvenserne for sundheden samt de mange muligheder for at støtte klimasundhed på politisk og institutionelt niveau.

Medvirke til udvikling af lovgivning, der skal reducere hospitalernes og sundhedssektorens indvirkning på miljøet og gøre noget ved klimaforandringer, der negativt påvirker befolkningernes sundhed.

Anvendelse af elementerne i *kodeks nr. 4:*
SYGEPLEJERSKER OG VERDENSSUNDHED

Sygeplejersker, sygepleje ledere og administratorer	Undervisere og forskere	Nationale sygeplejerskeorganisationer
<p>Støtte etisk og kyndig brug af sociale medier og teknologier for at forbedre befolkningens sundhed i overensstemmelse med værdierne i sygeplejefprofessionen .</p>	<p>Deltage i udvikling, implementering og evaluering af nye og fremspirende teknologier, herunder sociale medier, i forbindelse med forebyggelses-initiativer, folkesundheds-uddannelse og befolkningernes sundhed og velvære. Forberede pensum og engagere sig i forskning til støtte for FN's mål for bæredygtig udvikling.</p>	<p>Opdatere viden og øge bevidstheden om FN's mål for bæredygtig udvikling i forhold til befolkningssundheden og aktivt planlægge sygeplejerskernes rolle i denne forbindelse.</p>

Reagere på lokale og globale problemer, der påvirker sundheden, såsom fattigdom, fødevarer sikkerhed, boligforhold, immigration, køn, klasse, etnicitet, race, miljømæssig sundhed, værdigt arbejde og uddannelse.

Undervise i socialpolitiske og økonomiske spørgsmål, der påvirker sundhed, herunder køn, etnicitet, race, kultur, ulighed og diskrimination. Forske i socialpolitiske forhold og indsatser, der bidrager til individets og befolkningens sundhed og sygdom.

Samarbejde med andre nationale og internationale sygeplejerske organisationer med henblik på at formulere politikker og lovgivning, der omhandler afgørende socioøkonomiske sundhedsfaktorer.

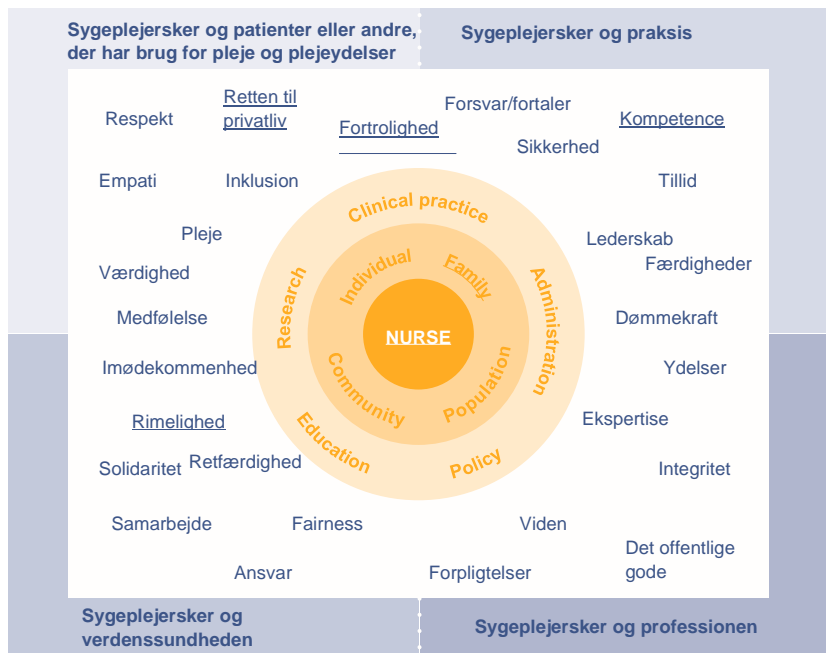
Integrere begreberne fred, fredsdiplomati og fredsopbygning i hverdagens praksis.

Undervise og forske i fredsdiplomati og fredsopbygning, i samfundet og globalt.

Samarbejde globalt, nationalt og regionalt med myndigheder og sygeplejerskeorganisationer for at fremme målene vedrørende global fred og retfærdighed og afhjælpe årsagerne til sygdom.

ICNS ETISKE KODEKS FOR SYGEPLEJERSKER

Faglige værdier

Forsvar/fortaler for	Aktivt støtte en retfærdig og god sag; støtte andre i at sige deres mening eller forsvare dem, der ikke selv kan gøre det. Forsvar udøves altid med samtykke fra personen selv.
Kompetence	Den integrerede viden, færdighed, dømmekraft og karaktertræk, der kræves af en sygeplejerske for at kunne praktisere sikkert og etisk i en udstukket rolle og inden for bestemte rammer.
Fortrolighed	Fortrolighed refererer til sygeplejerskens pligt til at undlade at dele patientoplysninger med tredjemand, der ikke har nogen rolle i patientens pleje. Der er visse begrænsninger med hensyn til fortrolighed, da fortrolighedshensynet sommetider kan tilsidesættes af love eller forordninger, f.eks. obligatorisk indberetning af specifikke sygdomme.
Samvittighedsbetinget modstand	At nægte at være en del af pålagte handlinger eller at søge fritagelse for at deltage i bestemte typer interventioner (f.eks. abort, kønsskifteoperationer, organtransplantation), der truer en persons moralske integritetsfølelse. Omfatter også afvisning af at være en del af handlinger eller interventioner, der opfattes som upassende for en specifik patient eller ignorerer patientens ønsker.
Kolleger	Sygeplejersker og andre fagprofessionelle, både sundheds- og ikke-sundhedsrelaterede.
Miljømæssig Retfærdighed	Miljømæssig retfærdighed tilstræber en rimelig fordeling af goder (f.eks. rent vand, grønne områder, ren luft) og en sikker og retfærdig fordeling af byrder (f.eks. bortskaffelse af giftigt affald, støj, luftforurening fra fabrikker). Det omfatter bæredygtighed, repræsentativ deltagelse og eliminering af miljødiskrimination.
Rimelighed	Rimelighed er et aspekt af social retfærdighed. Det henviser til fraværet af systemiske ulemper, der resulterer i sundhedsmæssige forskelle for bestemte dele af samfundet. Rimelighed er afgørende for fuldt at kunne overholde menneskerettighederne.
Etik	En gren af filosofien. Anvendt normativ etik er mest udbredt inden for sundhedsplejens og den faglige etik. Den hjælper med at afgøre, hvad der 'bør' gøres på det sociale, samfundsmæssige eller individuelle plan. Den behandler også bredere sociale spørgsmål såsom menneskerettigheder, globalt samarbejde, klimaforandringer, globale pandemier og social-strukturelle uligheder.

Evidensbaseret praksis	Evidensbaseret praksis (evidence-informed practice – EIP) er en proces, der anvendes til at træffe kvalificerede kliniske beslutninger. Forskningsevidens integreres i klinisk erfaring, patientværdier, præferencer og aktuelle omstændigheder. (Woodbury & Kuhnke 2014)
Familie	En social enhed bestående af mennesker, der er forbundne af blodet, slægtskab, følelsesmæssige eller juridiske forhold.
Vedligeholdelse af kompetence	At have færdigheder, viden, helbred og viljestyrke til at udføre sit arbejde sikkert og effektivt. (UK NMC 2021)
Genetik	Studiet af enkeltgener, genetisk variation og arvelighed i organismer.
Genomik	Studiet af en persons komplette gensæt, genomet, for at finde variationer, der påvirker sundhed, reaktion på lægemidler, samspillet blandt gener eller med miljøet.
Menneskerettigheder	Menneskerettighederne gælder for alle mennesker, uafhængigt af nationalitet, køn, national eller etnisk oprindelse, hudfarve, religion, sprog eller enhver anden status. De spænder fra det mest grundlæggende – retten til liv – til retten til mad, uddannelse, arbejde, sundhed, sunde levevilkår og frihed. (Tilpasset fra FN's menneskerettighedskommission – OHCHR, udateret)
Nationale sygeplejerskeorganisationer (NNAs)	Enhver faglig national sygeplejerskeforening, der afklarer, forsker i, uddanner i og fremmer den fortsatte udvikling af sygeplejersker og sygepleje.
Sygeplejerske	Sygeplejersken er en person, der har gennemført en grundlæggende, generel sygeplejerskeuddannelse og er autoriseret af den relevante tilsynsmyndighed til at udøve sygepleje i sit land. Grundlæggende sygeplejerskeuddannelse er en formelt anerkendt uddannelse, der giver et bredt og solidt fundament inden for adfærds-, livs- og sygeplejevidenskaben i relation til almen sygepleje, lederroller og videregående uddannelser med specialiseret eller avanceret sygeplejepsikis for øje. Sygeplejersken er forberedt på og bemyndiget til (1) at beskæftige sig med generel sygeplejepsikis, herunder fremme af sundhed, forebyggelse af sygdom og pleje af fysisk syge, psykisk syge og handicappede i alle aldre og i alle sundhedsplejesituationer og andre fællesskaber; (2) at udøve sundhedsundervisning; (3) at deltage fuldt ud som medlem af sundhedsteamet; (4) at overvåge og uddanne sygeplejersker og social og sundhedsassistenter og hjælpere og (5) at være involveret i forskning. (ICN 1987)

Sygeplejeleder	En sygeplejeleder er ansvarlig for den daglige drift af en sygeplejeenhed og tilsyn med plejepersonalet i en bestemt enhed eller afdeling.
Personlig information	Oplysninger indhentet under faglig kontakt, som er privat for en person eller familie, og som, når de videregives, kan krænke retten til privatliv, give anledning til ulemper, skabe forlegenhed eller skade den enkelte eller familien.
Personcentreret pleje	At værdsætte og respektere patientens karaktertræk, egenskaber og præferencer, såsom kulturelle og religiøse overbevisninger, og at inkorporere dem i planlægningen og implementeringen af pleje og -ydelser eller udformningen af studier.
Faglige relationer	Et fagligt forhold er en løbende interaktion mellem to mennesker, der overholder et sæt etablerede rammer eller grænser, der anses for passende i henhold til de gældende etiske normer.
Primær sundhedspleje	Primær sundhedspleje er en overordnet samfundsmæssig tilgang til sundhed og velvære, centreret omkring behov og præferencer hos enkeltpersoner, familier og lokalsamfund. Den omhandler de bredere, afgørende sundhedsmæssige faktorer og fokuserer på de omfattende og indbyrdes forbundne aspekter af fysisk, mental og social sundhed og velvære. (WHO 2019)
Retten til privatliv	Retten til privatliv er retten til frihed fra indblanding i ens personlige forhold og informationer eller indgreb mod ens fysiske krop.
Relaterede grupper	Andre sygeplejersker, sundhedspersonale eller andre fagfolk, der leverer ydelser til en person, familie eller et lokalsamfund og arbejder hen imod ønskede mål.
Selvbestemmelse	Retten til at få sine autonome beslutninger respekteret. Selvbestemmelse er ikke ubetinget. Den kan være begrænset af kognitiv eller affektiv inhabilitet, myndighedsalder, faren for at gøre skade på sig selv eller andre eller krænkelser af andres frihed.
Selvrefleksion	Evnen til at vurdere sine egne tanker, planer og handlinger i forhold til etiske ansvar og etiske retningslinjer.
Afgørende sociale sundhedsfaktorer	De forhold, hvorunder mennesker bliver født, vokser op, bor, arbejder og ældes. Disse omstændigheder udformes af fordelingen af penge, magt og ressourcer på globalt, nationalt og lokalt niveau. De afgørende sociale sundhedsfaktorer er for det meste grunden til ulighederne inden for sundhedsvæsenet, dvs. de uretfærdige og

undgåelige forskelle i sundhedsstatus, der ses inden for et land og blandt lande. (WHO 2020)

Social retfærdighed At opnå retfærdighed og lighed for samfundet og faget (ICN's Strategiske Plan 2019-2023). Social retfærdighed er en form for fairness, der kræver en upartisk fordeling af de sociale goder og fordele og en lige så upartisk fordeling af de sociale byrder, og som bekræfter universelle menneskerettigheder. Sociale goder og fordele bør gavne de socialt dårligt stillede borgere i samfundet. Social retfærdighed omfatter alle personer, uanset om de er borgere eller ikke-borgere

Sociale medier Sociale medier er et paraplybegreb, der bruges til at beskrive social interaktion ved hjælp af teknologibaserede værktøjer, hvoraf mange er online. De omfatter, men er ikke begrænset til, internetfora, blogs og netværkssider såsom Facebook, Twitter, Instagram og LinkedIn. (Institute of Business Ethics 2019)

Mål for bæredygtig udvikling Målene for bæredygtig udvikling er FN's plan for opnåelse af en bedre og mere bæredygtig fremtid for alle mennesker. De inkluderer de globale udfordringer, vi står over for, herunder de udfordringer, der er relateret til fattigdom, ulighed, klimaforandringer, miljøforringelse, fred og retfærdighed. De 17 mål er indbyrdes forbundne, og for at tilgodeses alle er det vigtigt, at vi når alle målene inden 2030. (FN, udateret)

Værdier Værdier i sygeplejen er de mål, der søges opnået både i faget og i sygeplejerske-patient-forholdet. Værdierne omfatter for eksempel sundhed, værdighed, respekt, medfølelse, retfærdighed, inklusion. Bemærk, at nogle værdier (mål) også er forpligtelser (handling) og karakteregenskaber (dyder).

REFERENCER

Institute of Business Ethics (2019). The Ethical Challenges and Opportunities of Social Media Use. *Business Ethics Briefing*. 2 May 2019. Hentet fra: <https://www.ibe.org.uk/resource/the-ethical-challenges-and-opportunities-of-social-media-use.html>

International Council of Nurses (1987). Definition of a Nurse. Kan findes på: <https://www.icn.ch/nursing-policy/nursing-definitions>

Office of the High Commissioner for Human Rights (n.d.). What are human rights? Hentet fra: <https://www.ohchr.org/en/issues/pages/whatarehumanrights.aspx>

United Kingdom Nursing & Midwifery Council (2021). What is fitness to practice? Hentet fra: <https://www.nmc.org.uk/concerns-nurses-midwives/dealing-concerns/what-is-fitness-to-practise/>

United Nations (udateret). *About the Sustainable Development Goals*. Hentet fra: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Woodbury MG & Kuhnke JL (2014). Evidence-based Practice vs Evidence-informed Practice. What's the Difference? *Wound Care Canada*. Vol 12, Number 4, Spring 2014. Hentet fra: <https://torontocentreforneonatalhealth.com/wp-content/uploads/2019/09/Article-WhatstheDifference.pdf>

World Health Organization (2019). Primary Health Care Key Facts. Hentet fra: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/primary-health-care>

World Health Organization (2020). *Social determinants of health*. Hentet fra: [Social determinants of health \(who.int\)](https://www.who.int/social-determinants-of-health)

Alle rettigheder er forbeholdt, herunder oversættelse til andre sprog. Dette kodeks kan genoptrykkes og omdeles, helt eller delvist, uden ændringer og uden forudgående tilladelse, forudsat at kilden er oplyst.

Copyright © 2021 by ICN - International Council of Nurses, 3, Place Jean Marteau, 1201 Geneva, Schweiz

International Council of Nurses

3, Place Jean Marteau
1201 Geneva, Schweiz
+41229080100

icn@icn.ch

www.icn.ch